

NYHETER

+13,1%
Bästa aktie
Intellecta

-6,3%
Sämsta aktie
Tilgin

1,6 miljarder euro, motsvarande drygt 15 miljarder kronor, har den finska riksdagen klubbat igenom som bidrag till euroländernas nödlån till Grekland.

Jakten på det gröna guldet

Nästan alla diamanter som numera säljs i Sverige är etiskt producerade. För guld är läget mer komplicerat eftersom det är svårare att spåra och en del av det som säljs är en blandning av nyutvunnet och gammalt guld.

MAKARNA JASMINKA och Micke Lohse, ägarna till juvelerarbutiken Herr och fru Lohse, har sedan två år tillbaka sålt "ekoguld" från det tyska företaget Noen. Guldet utvinns i Argentina på ett ställe där arbetarnas rättigheter garanteras och en del av pengarna går till bland annat skolgång.

Guldgruvor generellt är inga roliga arbetsplatser. Både cyanid och kvicksilver används när man tar fram guld på traditionellt vis och det är varken bra för miljön eller vattnet. Ekoguldet från Latinamerika vaskas fram. Det känns bra att sälja ekologiskt guld, säger Jasminka Lohse.

Affären säljer mest vigsel- och förlovningsringar i ekologiskt guld. Ekosmycken går lite trögare.

Även Zeki Melengic, ägare till Elmlads Guldbutik på Götgatan i Stockholm, har köpt in "ekoguld".

– Det här var första gången jag hörde talas om ekologisk guldproduktion. Jag tänkte: jag stöder dem, det verkar vara bra för miljön och lite pengar går till barn och annat. Nu hoppas jag att jag kan sälja det också.

DIAMANTPRODUKTION hamnade i ramplyset sedan filmen Blood Diamond visade hur denna finansierat krig i Afrika. I dag är nästan 100 procent av alla diamanter som säljs i Sverige konfliktfria, enligt Lena Carlsson, marknadschef på branschorganisationen Smycken & Kloackor.

– I princip är 100 procent konfliktfria. Det är endast på svarta börsen som det fortfarande kan finnas konfliktdiamanter, säger hon.

Om även ekologiskt och rättvisemärkt guld kommer att slå tycker hon är svårt att svara på.

– Där har vi inte sett att behovet varit lika stort. Men alla förbättringar är välkomna.

Lars Gewers, styrelseledamot i Guldsmedsbranschens leverantörsförening, tycker det är bra att det finns alternativ, men ifrågasätter är om kunden vill betala för det.

Dessutom, påpekar han, består exempelvis ringar ofta av en blandning av nyproducerat och gammalt guld.

– Då kan det bli svårt att få dem rättvisemärkta hela vägen, säger Lars Gewers.

URBAN STRAND, marknadschef för Iduna, som äger Guldfynd, Hallbergs Guldbutik och Albrektssons Guldbutik, framhåller att det är svårt att kontrollera varifrån guldet kommer.

– Vi har skrivit till våra leverantörer och krävt att det guld de levererar kommer från rättvisa förhållanden. Men det är omöjligt att kontrollera.

Han efterlyser en internationell standard för guldet.

Christer Granath, vd för Guldcentralen som handlar i guld, är tveksam till om en rättvisemärkning kommer att fungera.

– Med tanke på att guldförsäljningen redan går ned i dag för att kunderna tycker det är för dyrt tror jag många kommer att välja det billigare guldet ändå.

MARIANNE BJÖRKLUND
marianne.bjorklund@dn.se 08-738 21 66

MARIANNE DALOS
marianne.dalos@dn.se 08-738 21 00

Jasminka och Mikael Lohse säljer ekologiskt guld. Världens guldproduktion är en av världens mest miljöförstörande verksamheter och arbetsförhållandena är usla. Men nu ska det bli lättare att handla etiskt guld.

FOTO: DANIEL GUSTAFSSON

GUIDE

Rättviseguld

Guld från Oro Verde handlas på långa kontrakt och i slutet av april kostade det 36 euro per gram hos en holländsk försäljare. Då ingår 4:03 euro i en rättvisepremie till producenten och 4:15 euro i förädlingskostnader.

Från ett liknande projekt i Narinio i Colombia kostar guldet cirka 33 euro per gram.

KÄLLA: OPEN SOURCE MINERALS, MAASTRICHT, NEDERLÄNDERNA.

Etiskt producerat guld ska rättvisemärkas

Snart ska det bli lättare att hitta snyggt producerat guld.

– Vi arbetar med att ta fram en standard för rättvisemärkt guld, säger organisationens internationelle vd Rob Cameron.

Har du köpt en tjock guldkedja inför beach 2010? Eller 50-grams guldringar inför drömbrollpet? Då har du med största sannolikhet bidragit till en av världens mest miljöförstörande verksamheter,

där usla löner och dåliga arbetsförhållanden är standard.

Till exempel växer listan över världens största guldproducenters, kanadensiska börsnoterade Barrick Golds, inblandning i miljöskandalerna och övergrepp i människorättsfrågor sig allt längre. Även om bolaget försöker tona ned en del av kritiken.

NÅGRA EXEMPEL ÄR, enligt den kanadensiska ideella organisationen Mining Watch, i Papua Nya Guinea där Barrick dumpat giftigt gruvslagg i en flod vid gruvan Porgera.

I Chile hotar Barricks gruvor en stor glaciär som är skyddad enligt Unesco.

I Peru finns återkommande anklagelser om polisövergrepp mot strejkande anställda.

I Tanzania har bolaget gång på gång anklagats för brott mot mänskliga rättigheter och 2007

rättvisemärkas

avskedades 1300 anställda efter strejker för bättre arbetsvillkor.

MEN DET FINNS ALTERNATIV. Cirka 15 procent av allt guld som utvinns i världen tas fram av småskaliga producenter med traditionella hantverksmetoder. Den verksamheten sysselsätter över 100 miljoner människor.

Till exempel försörjer Oro Verdeprojektet i Colombias Chocó-region ett hundratal familjer. Guldet

vaskas fram för hand, certifieras och säljs till juvelerare och distributörer världen över som betalar en extra premie för det gröna guldet, som i butik blir dyrare än traditionellt guld.

Organisationen Rättvisemärkt hoppas att inom femton år ska fem procent av allt smyckeguld som säljs vara certifierat. Det innebär 15 ton guld.

KNUT KAINZ ROGNERUD har priset nästan femfaldigats sedan 2007.

Guldpriset

Priset på guld har bara sedan i februari i år stigit med 20 procent. Ett ons har nu ett rekordhög pris på 1241 dollar. På tre år har guldpriset fördubblats och sedan millennieskiftet har priset nästan femfaldigats.

